

Drobné zkušenosti z války.

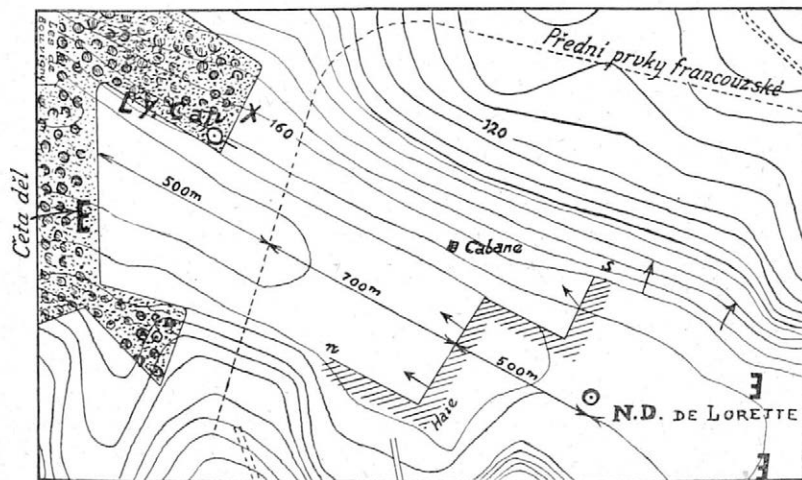
Podplukovník děl. Josef Větrovec:

Příklady použití doprovodného dělostřelectva ze světové války.

(Podle plk. franc. armády E. Pagezyho.)

I.

9. října 1914 v 9 hodin obsadili Němci planinu u Notre-Dame-de-Lorette (viz náčrt 1). Přední sledy se kryly za ohradní zdí, umístěnou asi 500 m na západ od zámku. Zámek sám byl ještě obehnán mohutnou zdí a byl tak mocným střediskem

Náčrt 1.

odporu, obsazeným německou pěchotou, podporovanou jednou četou děl 77 cm, bohatě zásobenou střelivem.

Francouzi na svém postupu pronikli a obsadili zalesněné severní svahy planiny a východní okraje lesa Bouvigny. Marně se však pokoušeli zmocnit se zámku. Němci měli dobře umístěnou pěchotu a kulomety za zdi a znemožnili po každé každý pokus Francouzů o další postup.

Proto se rozhodl velitel francouzského předvoje zastavit další postup na tak dlouho, dokud nebude postup pěchoty podporován dělostřelectvem. Hned potom dostal poručík Y., velitel baterie, která byla v hotovostním postavení u Petit-Servins, v 11 hodin rozkaz, aby se ihned dostavil ke kpt. X., který mu ukáže cíl a dohodne se s ním o způsobu použití dělostřelectva.

Kpt. X. měl k dispozici 2 pěší roty vydané prudké palbě německých děl, které měly zahájit další postup, jakmile dělostřelectvo skončí umlčování nepřátelských odporů za zdi; informoval por. Y. a žádal ho, aby jednal co nejrychleji. Por. Y. provedl ihned průzkum a rozhodl se zajet s jednou četou přímo na planinu na východní okraj lesa Bouvigny. Poslal ihned pro četou, která zajela skrytě do palebného postavení na určeném místě. Telefonisté postavili telefonní vedení z postavení k veliteli baterie (400 m), který si zvolil svou pozorovatelnu u kpt. X. Ve 14 hodin zahájila četa střelbu a brzy umlčela dobře řízenou a přesnou střelbou nepřátelské kulomety. Francouzská pěchota zahájila další postup, ale asi 200 m před zděným plotem, asi na výši salaše, byla zastavena silnou palbou nepřítele. Kpt. X. žádal por. Y., aby zesílil palbu na udaný cíl a byl připraven prodloužit dělovou palbu, jakmile vlastní pěchota zahájí další postup. Potom nařídil kpt. X. velitelům čet 1. sledu, aby využili dělové střelby k uspořádání čet tak, aby byli připraveni jedním skokem zmocnit se zdi, jakmile dělostřelectvo prodlouží palbu. Rozkaz byl přesně proveden. Dělová palba, napřed prudká, byla prodloužena, pěchota dobyla zdi a obsadila ji. Němci ustoupili k zámku. Protože však pravá rota postoupila ještě daleko za zeď a Němcům hrozilo obklíčení, opustili pod rouškou noci zámek a ustoupili asi 300 m východně na vojenský hřbet, kde se zakopali a kde potom zůstali celé měsíce.

Poznámky a poučení z příkladu.

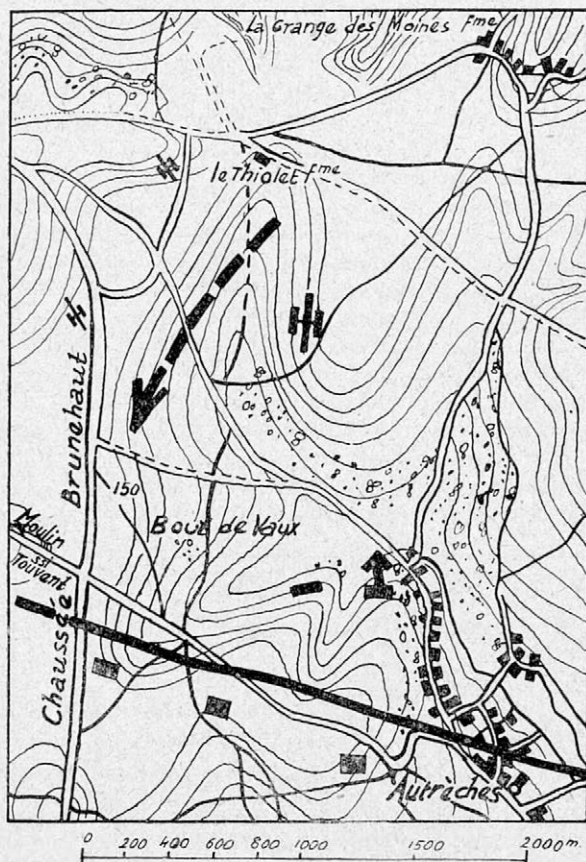
Por. Y. jednal správně. Odešel sám ke kpt. X., kdežto četou děl umístil v části lesa, který nebyl téměř vůbec postřelován. Palebné postavení bylo 1200 m od 1. sledu nepřítele a 1500 m od udaného cíle. Četa byla dobře maskována a mohla střelit téměř bočně. Por. Y. znal cíl dříve, než dal rozkaz četě, aby zajela do palebného postavení. Sám zůstal u velitele pěchoty hned za 1. sledem, aby byl podrobně a stále informován o situaci a mohl podle toho řídit palbu své čety. Por. Y. byl velitelem čtyřdělové baterie. Rozhodl se použít jen jedné čety vzhledem na známý úkol a neurčil velitelem čety snad 1. důstojníka, nýbrž převzal velení sám; s velitelem pěchoty udržoval osobní styk, s četou měl telefonní spojení. Z toho je vidět, že je třeba, aby doprovodné dělostřelectvo mělo své telefonisty a svůj spojovací materiál, aspoň v omezené míře, aby mohlo plnit své úkoly a nemusilo po každé žádat pěchotu o výpomoc. Por. Y. dostal rozkaz v 11 hodin. Měl jednat rychle. Jednal rychle a při tom rozvážně. K provedení daného úkolu potřeboval 3 hodiny (hotovostní postavení bylo vzdáleno asi 5 km).

II.

Anglická fronta byla prolomena 1/6 1918 v prostoru Autrèches (viz náčrt 2). Několik praporů pěchoty, náležejících různým plukům, dostalo za úkol bránit dalšímu postupu nepřítele na výšinách Autrèches. Hlavním účelem této akce bylo získat čas, aby mohlo být zatím vybudováno více k jihu nové obranné postavení. Tyto prapory neměly žádného dělostřelectva, které by je mohlo podporovat.

Skupina tří praporů se rozmístila všeobecně mezi osadou Autrèches a silnicí Brunehaut. Krajiní prapory se zajistily v částečně pokrytém terénu jenom několika strážnými, předsunutými na malou vzdálenost. Svědomitější velitel středního praporu,

znepokojen jsa tím, že má před sebou kotlinu Bout de Vaux, předsunul na jižní svah této kotliny 3 pěší čety s 2 těžkými kulomety s úkolem působit hlavně ve směru obou silnic, vycházejících z Autrèches na sever a severozápad, do kotliny Bout de Vaux a na okraje lesa na sever od Bout de Vaux. Rozmístil tedy svůj prapor do hloubky a využil k tomu svých samočinných zbraní.

Náčrt 2.

1. června k 11 hodině se objevily první sledy nepřítele na výšině na východ od statku Thiolet. Byly to malé velmi pohyblivé skupinky o 5—6 mužích. Předsunuté kulomety středního praporu zahajují na ně ihned střelbu. Přes to nepřítel, využívaje terénu, postupuje dále krátkými a rychlými přískoky, dobře podporován svými kulomety, a zmocňuje se po nějaké době lesa severně od Bout de Vaux. Pokouší se vyrazit z tohoto lesa, ale je přibit na místo palbou z předsunutého postavení. Na východě a na západě mohl se nepřítel přiblížit zcela blízko k francouzskému obraněmu postavení. Vesnice sama se udržela. Ale na západě podél silnice se objevuje německý letec s smluvenými znameními naznačuje Němcům, že tam je místo velmi slabě hájené, a přitahuje takřka německé zbraně k tomuto místu. Postupně, napřed lehké, potom těžké kulomety zahajují střelbu na toto místo. V 15 hodin začíná střílet německý minomet. V 16 hodin zahajuje nepřítel prudký útok podél silnice. Křídelní prapor slábně v odporu a začíná svým levým křídlem pomalu ustupovat...

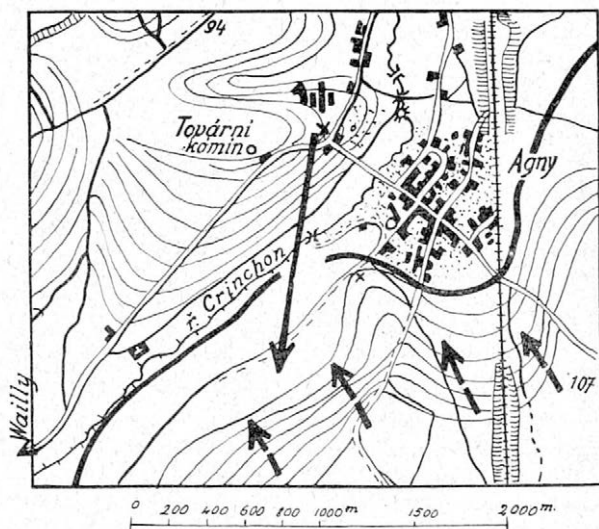
V tomto okamžiku zajiždi jedna německá doprovodná četa děl 77 cm cvaletm do palebného postavení asi 1 km na jihovýchod od statku Thiolet. Soustředěná střelba kulometů středního francouzského praporu však zraňuje a zabíjí spřežení i obsluhu děl. Děla zůstávají opuštěna.

Poučení.

Německé doprovodné dělostřelectvo doprovázelo vítězíci pěchotu, která měla za to, že pronásleduje poraženého nepřítele. Velitel doprovodné čety děl proto předpokládal, že může být odvážný. Ale jeho odvaha nebyla chladně uvážena. Nebyla to vlastně již mužná rozumná odvaha, ale troufalá vyzývavost a zbrkllost. Není přece rozumné postavit doprovodnou četu děl zcela otevřeně proti nepřátelským kulometům na vzdálenost 1300 m! A výsledek? Úplné zničení obsluhy i spřežení a vyřazení čety z boje. Užitek vůbec žádný!

Co měl správně dělat velitel doprovodné čety? Měl nechat četu za posledním krytem (doprovodné dělostřelectvo postupuje v ohroženém prostoru od krytu ke krytu!), na př. u Grange-de-Moines a sám měl provést krátký průzkum. Potom by byl volil jisté palebné postavení skrytější a více vzađu. Vzdálenost by byla stále menší než 2500 m. Pozorovatelná před baterií, spojení s pěchotou telefonem.

Snad někdo namítne, že to potom není doprovodné dělostřelectvo, nýbrž dělostřelectvo přímé podpory. Nesmíme být otroky slov! Oč jde v našem případě? Abychom udeřili na nepřítele a vyřadili ho z boje dříve, než se mu podaří zničit nás. Buď ty nebo já! Jakým způsobem to uděláme, na tom nezáleží; jen když dosáhneme žádoucího výsledku! Závěrem možno k tomuto příkladu říci: Špatně použité doprovodné dělostřelectvo bude nepřítelem zničeno, aniž nám prospěje. Dobře a rozumně použité doprovodné dělostřelectvo nám prokáže neocenitelné služby.

Náčrt 3.

III.

Doprovodné dělo v obraně dne 5/10 1914 v prostoru Agny (2 km na jih od citadelu Arras, viz náčrt 3). Po neúspěchu X. francouzské armády 5/10 ráno rozhodlo se velitelství obsadit obranné postavení v prostoru Agny—Wailly atd. Toto postavení mělo být udrženo stůj co stůj. Osady Agny a Wailly mají být ohnisky odporu

obraného postavení v tomto prostoru. Čeli hlavního odporu prochází mezi oběma osadami údolím říčky Crinchon.

K 15. hodině projíždí osadou Agny jeden dělostřelecký oddíl směrem ke kotě 94, za níž má zajet do prozkoumaného palebného postavení. Velitel oddílu se ve vesnici podrobně informoval o rozmístění pěchoty v obranném postavení. Obává se, že nebude moci působit všude před čeli hlavního odporu, zvláště v údolí říčky Crinchon, kde některá místa budou jistě v hluchém prostoru vzhledem na umístění oddílu, zanechal jedno dělo v Agny s úkolem umístit se krytě ve skupince chaloupek na svahu severozápadně od Agny tak, aby mohlo dobře působit do celého prostoru mezi Agny a Wailly, hlavně však do údolí říčky Crinchon.

Velitelem tohoto děla určuje por. N., který si vedl o své činnosti tyto poznámky:

„5/10 1914, 15 hodin: Dělo bylo krytě umístěno za pomoci několika zákopníků přidělených od pěchoty. Ovládá úplně údolí říčky Crinchon. Spřežení bylo ukryto za domky asi 20 m od děla.

5/10, 16 hodin: Útok Němců na Agny. Levé křídlo útočníka postupuje se hřbetu, který se zvedá na východním břehu říčky Crinchon. Zahajují ihned dělovou palbu (předčasně podle mého mínění) výbušnými granáty po 6 ranách kos největší rychlosti, jakou snese dělo a pokud stačí obsluha. Trvání střelby asi 10 minut. Útok se hroutí a zastavuje. Účinek děla považují za příliš místní. Neúspěch útoku přičítám velmi dobře řízené střelbě našeho oddílu. Nálada výborná.

Noas s 5/10 na 6/10: Klid.

Ráno 6/10: Nepřátelské ojedinělé rány z děl 7'7 a 10'5 cm do prostoru nedaleko palebného postavení. Soudím, že se nepříteli podařilo včera večer zjistit postavení děla. Nepřátelské dělostřelectvo se na nás zastřeluje.

V hodinu, kterou nemohu přesně určit, zahajují Němci nový útok. Mé dělo střílí podobně jako včera — výbušnými granáty a největší kadencí. Ale je při tom postřelováno prudkou palbou německých děl 7'7 cm. Dva muži obsluhy jsou raněni. Útok však znovu vážne a ztroskotává. Pokládám účinek děla jako včera za místní a přisuzuji nezdar útoku zase dobře řízené palbě oddílu a přehradné palbě pěchoty.

Večer 6/10:

Němci neútočí, ale německá 15 cm houfnice soustřeďuje střelbu na moje dělo. Krok za krokem, minutu po minutě očekávám zkázu a zničení. Kolem 17. hodiny zasahuje jeden granát spřežení a vyřaduje z boje dělovoda, mířiče a 4 muže obsluhy...

Poučení.

Por. N. umístil velmi dobře své dělo (jen spřežení měl dát dále od děla, aby nebylo jednou ranou zasaženo dělo i spřežení) a jím řízená střelba měla veliký účinek morální i materiální, účinek velmi nepříjemný pro Němce, jak vidíme z toho, jaké úsilí věnovali tomu, aby toto dělo zničili, postřelující je děly 7'7, 10'5 a potom dokonce 15 cm!

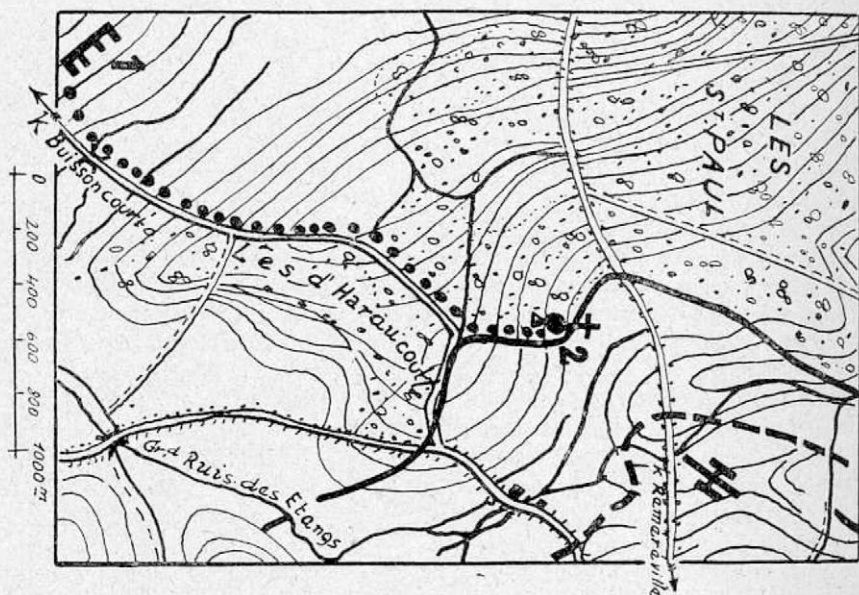
Úspěšná střelba z děla měla velký morální účinek i na vlastní obránce osady Agny, kterým blízkost sesterské zbraně dodávala odvahy a povzbuzovala je.

Por. N. se domníval, že zahájil střelbu předčasně. Hlavní úlohou děla bylo, aby působilo do hluchého prostoru svého oddílu. Útočící nepřítel nebyl sice ještě v tomto hluchém prostoru — byl také oddílem postřelován — ale por. N., když viděl postupující pěchotu na vzdálenost asi 1500 m a měl tak příznivé podmínky pro účinnou střelbu, zahájil střelbu zcela správně a včas! Měl sice veliké ztráty, ale dosáhl velkého úspěchu: útok Němců byl dvakrát zastaven a způsobené ztráty byly drazé zaplacený. Obsluha děla se obětovala pro úspěch celku! I toho bude mnohdy třeba!

Por. N. nebyl se svým dělem přidělen a podržien pěchotě a přece jednal v dokonalém spojení s ní. A dosáhl plného úspěchu!

IV.

Září 1914 u Morhange — začátek bojů u Grand Couronné (viz náčrt 4). Přední francouzská linie probíhala po východním okraji lesa Saint-Paul. Přední německá linie byla všeobecně asi 400 m východně. Německou pěchotu podporuje v tomto úseku jedna baterie, která je umístěna tak, že může střílet přímo podél silnice Réméréville—Buissoncourt.

Náčrt 4.

Jedna francouzská baterie dělostřeleckého pluku 60 zajela do palebného postavení v prostoru 1. Velitel baterie obsadil pozorovatelnu 2 v přední linii pěchoty. Spojení mezi ním a baterií bylo telefonické (2400 m). Byla to baterie přímé podpory. Německá baterie byla přidělena pěchotě jako doprovodná baterie.

Velitel francouzské baterie byl jen 800 m vzdálen od nepřátelské baterie. Z této výhodné pozorovatelny řídil střelbu své baterie na nepřátelskou baterii a zničil ji v 10 minutách.

Poučení z příkladu.

Důstojníci i mužstvo dělostřeleckého pluku 60 byli výborně prakticky vycvičeni pro boj. Baterie tohoto pluku byly také snad jediné, které měly začátkem září 1914 vyhovující telefonní přístroje a 2400 m telefonního drátu.

Německá baterie měla úlohu doprovodné baterie, francouzská baterie úlohu přímé podpory. Německá baterie zaujala úplně otevřené palebné postavení a byla zničena. Francouzská baterie byla v krytém, dobře zastřeném palebném postavení; zničila v krátké době německou baterii a neutrpěla při tom nejmenší škody.

A co chybí k tomu, aby se dělostřelectvo přímé podpory stalo vlastně doprovodným dělostřelectvem? (Ovšem jen se zřetelem na spojení, nikoliv se zřetelem na viditelnost a na balistické možnosti materiálu.) Telefon bez drátu, t. j. radiofonické, dokonalé a snadno přenosné přístroje, jimiž by bylo opatřeno dělostřelectvo i pěchota (jezdeckvo). Celkem možno z tohoto kratičkého příkladu vyvodit: důležitost důkladného výcviku v míru pro válku, potřebu dovednosti rozumně použít daných prostředků a jich zastírání.